

BEREGI ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP 'ÁRMEGYEI ÉS TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Kiadja a szerkesztőség,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beregszász, Árpád-utca 5. szám.

Felelős szerkesztő:
Dr. Bálint Jenő

Szerkesztők:
dr. Balkányi Aurél
Rác Lajos.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. Községek részére 5 kor. Egyes szám ára 20
Hirdetési díjak: megállapodás szerint.

Hirdetések felvétele a helybeli dohánygyárhoz.

Küzdelem az önálló bankért.

Írta: Gyöngyösi László.

Annak a küzdelemnek, amit Magyarország indított meg az önálló jegybank ügyében már régi múltja és régi gyökerei vannak a magyar nemzet életében. Csak hogy gyökerei alig-alig tudnak megerősödni, mert mindig akadnak kártévő kezek, akik kirángatták a hazai földtalajból még a harc emlékeit is, iparkodtak elhomályosítani némely okosok, hogy soha többé ne világítson a nemzet előtt, még a nyoma is elveszen, mint annak a száraz sárga levélnek, amit messze elfúj a sivitő őszi szél.

Megsárgult papírok közt bön-gészek. Az elhalványodott betűkből is felém csap igaz emberek lelkesítő tüze, amikor elindultak erős hittel és reménységgel, de a közömbösség, a lelkiismeretlenség kemény sziklái megtört minden igyekezetek.

Régi időkről beszélek, gyászos emléket ujitok fel. Sokan élnek azok közül még a mai napig is, akiknek a szájukban van most is keserű ize a

hirhelt 1873. évi „feketepéntek“-nek, amikor kitört a szerencsétlen bécsi „krach“ s Magyarországon, amely akkor az „Osztrák nemzeti bank“ talpa alatt állott, ennek nyomában olyan vagyoni pusztulás következett be, ami egy kisebb tatárjárással felért. Földművelésünk, kicsiny, serdülő kereskedelmünk, iparunk a pusztulás örvényébe hullott, a hitel teljesen megszűnt. A nagy veszedelemben a hiszékeny magyarok az „Osztrák nemzeti bank“ segítségét áhították. No, a segítség nem is késett. Szégyenletes és megalázó feltételek mellett Magyarország hitelügyeinek rendezésére nagy kegyesen négy millió forintot engedtek át, ami valóságos gunyolódásnak vállott be és a tenger szűkséghez képest, csak egy csöpp volt a mérhetetlen vízben. Evvel a koldus alamizsnával megalakult „Hitel-egylet“ sanyargott, úgy ahogy tudott.

1874-ben még keservebbek lettek a viszonyok. A pénzüzetek több ízben kongresszust tartottak Budapesten. Forrongtak az elmék, sok ember feje főtt, hogy lehetne e keserves pusztulásnak némiképen gátat vetni. Abony Károly hódmezővásárhelyi taka-

rékpenztári vezérigazgató elnöklete alatt egy állandó bizottság alakult, amelynek célja volt az összes magyar bankok egyesült erejével a megrendült hitelviszonyok rendezése. Ez természetesen a keserves viszonyok között, csak félig-meddig sikerülhetett.

Ebben a zavaros, sötét világban egyszerre és váratlanul beütött a villám, amitől sokan nagyon megijedtek. Linner Bertalan a beregszászi „Hitelintézet“ akkor még fiatal, tevékeny titkára, későbbi igazgató, a függetlenségt párt jelenlegi érdemes elnöke, a régi gárdából való törhetetlen harcosa a függetlenségi eszméknek, az önzetlen, közéleti küzdők tipikus patriarchája küldötte ezt a villanást a Tiszahátról. A saját bankja igazgatóságában indítványozta, hogy szólítsák fel az összes magyar pénzüzeteket alapítsák meg saját erejükkel az önálló magyar jegybankot s tervezetét is bemutatta. Nagy tisztessége ennek az intézetnek, hogy nemcsak az igazgatóság, hanem a választmány is egyhangulag elfogadta. Teljesen igazat adott titkára abbéli kijelentésének: amíg az önálló, magyar jegybankot nem alapítjuk meg, Magyar-

„BEREGI ÚJSÁG“ TÁRCÁJA.

Az Adria mellől.

I.

Fiume, június 15.

Amikor a gyorsvonati kocsit jobboldali ablakán keresztül először megláttam a tengert, a meghatottságtól elvesztettem a hangomat s csak jelekkel tudtam figyelmeztetni utitársaimat a megnyíló fönnégséges panorámára. A vonat itt már erősen leszállóban van. A Károlyvárostól Delnicéig buja erdőségekkel pompázó hegyvidéket a Karszt sivar és vigasztalan kopársága váltja fel. Égnek meredő csupasz sziklák adnak hírt arról az esztelen rablógazdaságról, mely a középkor századaiban itt lefolyt s mely az alatt, míg egész Európa tengerészét hajóbordákkal látta el, tönkretarolta ezt a hajdan áldott hegyláncolatot s le egészen Dalmácia legdélőbb pontjáiig sivataggá változtatta a bércek ormait és lejtőit.

Annyival nagyobb az ellentét, amit az élő, termékeny, kincseket rejtő és hatalmas

biztosító tenger látkepe nyújt. A Quarnero itt még nem bontja ki impozáns arányait. Balról Veglia szigete emelkedik ki élénk folt alakjában a tompított kék színben elterülő vizekből, jobbtól Bukkari keskeny és mély öble húzódik be a hegyek közé. Cherso felé most indult el Fiume kikötőjéből egy hatalmas három árbocos. Csak akkorán látszik, mint egy nagyobb fajta csónak. Az apróbb vitorlások csillogó, fehér pontokként usznak a kékségben; csakis a színellentét nyomán válnak láthatókká. A gőzhajók öblös kéményei füstölög, apró szivarok hanyatt uszó emberek szájában. A távolság és a tenger felett lebegő párázat minden méretet eltörpít.

Közvetlenül Fiume előtt még egy utolsó rövid alaguton fut keresztül a vonat s a mozdonyok nyomban rá felhangzó füttye jelzi, hogy célhoz érkezünk. Tizenhárom órán keresztül robot a gyorsvonat Budapestről Fiuméig; de nagy is a távolság, annyira nagy, hogy itt már nem is vagyunk Magyarországon s politikai földrajzi tudásunkba vetett teljes hitünkre van szükségünk, hogy itt a magyar szent korona országainak határain belül érezzük magunkat.

A mit szemünk lát, fülünk hall, mind az ellenkezőt bizonyítja. Zákánytól kezdve a Supulók földjén halad tovább a vonat s csak a Fiumára hidján keresztül lép ismét magyar földre. A Fiumára a Karsztnek egy rövid folyású folyócskája, amely Fiumét Susák horvát városkától választja el. A horvátok Recsina néven ismerik. Magyar neve nincs is, aminthogy itt tényleg a horvát és olasz lakosság adja meg a helyzet etnografiai jellegét.

A helyzet azonban mégsem olyan vigasztalan. Mindjárt a megmérkezéskor örventesen tapasztaltuk, hogy a vasuti hordárok hallgatnak a magyar szóra. A magyar város illuzióját még növelte az a körülmény, hogy a peronon magyarul beszéltek egy pár ember. Szóval egészen otthonossá voltunk és a feleségem, a ki a fumei magyar lapnak botránya miatt félt a bombavetőktől, csakhamar belátta, hogy itt torpedókat gyártanak ugyan, de az érkező magyarokra senki sem les gyilkos szándék-kal. Szóval Fiuménál csendesebb volt a tenger, semmint az előzmények után reméltük.

Mégis csak magyar város Fiume! Ez

ország nem lehet ura pénzügyi helyzetének s ilyen óriási veszedelemnek, mint az akkori is volt, a saját hibáján kívül, mindig ki van téve.

A tervezetnek ma is használható elvei vannak. Linner Bertalan úgy tervezte a magyar jegybankot, hogy azt kizárólag magyar pénzintézetek részvényeik útján létesítsék. Abban az időben 95 millió forint befizetett alaptőkével rendelkeztek az intézetek, ebből Linner Bertalan felfogása szerint egyelőre 30 millió forint ércalap beszerzése is elégséges lett volna, amennyiben köztudomású dolog volt, hogy az „Osztrák nemzeti bank“ ércalapja, amely két ország hitelét vitte a vállán, sokszor meg annyi sem volt, mert elköltötték a szerencsétlen hadjáratokra. Idővel és fokozatosan hetven millió forint ércalapra emelték volna — e tervezet szerint a magyar bank ércalapját, ami az akkori tényleges forgalomnak teljesen meg felelt volna. Ami véleményünk is az, hogy ma sem mellőzhetjük ezt a biztos alapot, annyival inkább nem, mert pénzintézeteinknél a befizetett alaptőke manapság kétezermillió koronánál is többre rug. Teljesen igaz az az okoskodás is, hogy így a magyar jegybank széles alapon, biztos kézzel volna felépítve és a pénzaramlat az ország közönségének befolyása alatt állana. Nagy igazsága volt abban is Linnernek, hogy az ország hitelviszonyait jobban eljáthatja az ilyen alapon szervezett bank, kölcsöneit is olcsóbb kamatok mellett adhatja ki s az ipar, kereskedelem felvirágozását is jobban előmozdithatná.

E tervezetet 1874-ik év november 23-ikán tárgyalták is. Előzőleg nagy reménységet merítettek abból is a

tervezet hívei, hogy Horn Ede pénzügyi államtitkár kijelentette küldöttségöknek: a terv kivitele jogi akadályba nem ütközik, ha a pénzintézetek figyelemreméltó alapot tudnak teremteni, a magántőke is több bizalmat fog tanusítani, ő a maga részéről a vállalkozást üdvösnek, kivihetőnek tartja. Mondanunk sem kell, hogy Horn Ede az akkori idők legkiválóbb pénzügyi tekintélye volt.

De a kedvező előjelek ellenére is a reménység hamarosan elsápadt. A tervezetet nagy lelkesedéssel ajánlotta *Jeszenszky* Danó balassagyarmati igazgató, *Lichtenstein* József miskolci igazgató ellene szólott az önálló jegybanknak, szakasztott olyan okokat hozott elő, amelyek most is járják: a disagio, az aranykészlet kiözönítése s annak a veszedelemnek falratestése, hogy az „Osztrák nemzeti bank“ keservesen megbosszulhatja rajtunk magát. A sátorlajui helyi kiküldöttek keményen tartották magukat, de *Sipos* Orbán és *Teleszky* István országgyűlési képviselők a *diplomatikus elaltatás* mezejére tértek át. Elvben mellette voltak az önálló jegybanknak, de azt indítványozták, hogy — a mai következő január 2-ikán tartott gyűlésükön határozzanak.

Ezalatt nagyot fordult a világ. A bécsi udvarnak aggodalmi voltak a jegybank felállítására iránt, inkább megcsinálták az „Osztrák-Magyar bankot.“ Új cégér, régi korcsmáros. A január 2-iki gyűlésen a kicsinyhitűek voltak többségben s a jegybank felállítását jobb időkre halasztották.

De tisztelet adassék az uttörőknek. Becsületes tevékenységök, nevük belékerül aban a történetbe, amit a magyar

önálló jegybank megalapításának küzdelméről írni fogunk. Talán lassan eljön az ideje annak is, hogy az elemi igazságokat, igazságoknak fogják elismerni. Ez az elemi igazság pedig az: „Bolond ember az, aki a pénzét más zsebében tartja.“

E küzdelemre vonatkozó történelmi nevezetességű okiratokat a következő számban közöljük.

A bérkocsis sztrájk.

A dolog helyes megvilágítása szempontjából kénytelen vagyok szavamot felémelni a „Beregi Ujság“ legutóbbi számában megjelent cikkkel szemben.

Nem tartom ugyanis helyesnek célszerűnek szempontból sem támaszni a város elöljárói közül azt, a kinek minden lépését eddig is a hivatása iránt érzett szeretet és mindenekelőtt a közérdek jellemzik.

De ettől eltekintve is, habár a kritika jogát mindenkivel szemben elismerem, magának a cikknek tendenciájával sem értek egyet hogy egyrészt a lepecskondiázott főkapitányi rendelet nem valami új találmány hanem egész egyszerűen egy érvényben levő és helyes városi szabályrendelet felújítása, amelynek érvényt szerezni a városi kapitánynak nemcsak hivatásos kötelessége, hanem evidens közérdek is, másrészt pedig ha az a szabályrendelet még meg nem volna azt meg kellene csinálni.

Eddig úgy volt a dolog, hogy az u. n. inspekciós fiakkal a piacon töltötte az éjszakát. Ha azután jött valami vig kompanya a melyeknek széles jó kedvében kedve kerekedett a várost körül kocsikozni, az inspekciós szépen ott hagyta a posztját s vitte a jókedvű urakat a rá, a merre ezek parancsolták úgy, hogy ha azután csakugyan tűz ütött ki s az inspekciós lovaira szükség volt ezeknek hűlt helyét sem lehetett találni, már pedig alig hiszem, hogy ennek a szabályrendeletnek az éjszakai élet emelése lett volna a célja.

És mi lesz most? Talán tönkre mennek

az érzésünk azonban nyomban megváltozott, mihelyt a pályaudvarból kiléptünk. A vasút az magyar. Az a két sinszál, amely a Drávától a Fiumaréig, hidat ver az idegen nép-tengeren keresztül képviseli a köldök zsinórt amelyen keresztül a flumei csecsemőmagyar-ság az anyaföldből táplálkozik. A Máv. csatolja Fiumét Magyarországhoz s a mi magyarosítás itt történik, tulnyomó részben a Máv érdeme.

Az utcák nevét olasz felírás jelöli meg. Az üzleti cégtáblák tulnyomó részben olaszok, kisebb részben horvátok. Magyar felírás helyel-közzel, csak mint második vagy harmadik szöveg szerepel. Még a magyar királyi tőzsdéknél is az olasz felírás van van vastagabb betűkkel feltüntetve. Annál jobban kéri a sok idegen cégér közül egyetlenegy magyar cím. A Via Adamichon van ez az üzlet: Csizmás Demeter fodrász- és borbély üzlete. A tulajdonos magyar cégénél szabadult fel s az idegenben is csökönyösen megtartotta a magyarságát. A derék ember bizonyára abból a jogos feltevésből indul ki, hogy Magyarországon elég a magyar felírás. Be is törték ezért

nehányszor a kirakatait, de Csizmás Demeter nem tántorodik el az elvétől.

Amikor a lakásunkban elhelyeztük a cőkőkunkat, első utam a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság igazgatósági hivatalába vitt, hogy megváltsam a magam és a feleségem részére a hónapos bérletjegyet a szomszédos hajóforgalomra. Ezzel a jeggyel Voloskába, Abbáziában Ilkába és Lovranába járhattunk annyiszor, a hányszor akartunk. Érvényes volt az Ungaro-Kroata valamennyi szomszédos forgalmu hajójára.

A szándékomat, természetesen, magyarul adtam elő, de sem a pénztárnok, sem az igazgató ur, akihez szintén bementem, nem reagál a magyar szóra s végre is kénytelen voltam németül beszélni. Ez a nagy hajózási társulat óriási szubvenciót és egyéb kiváltságokat élvez a magyar kormánytól és nincs itt egyetlen ember, sem az igazgatóságban, sem a forgalmat lebonyolító személyzetben, aki magyarul tudna. Állítólag van egy magyar hivatalnokuk, de ehhez az urhoz, bár kerestem, nem volt szerencsém.

A hajókon azonban a négy nyelvű felírások között első helyen a magyar áll.

Ellenben a hajózáslók cimerében a horvát korona terpeszkedik s ez a zászló színeiben is horvát: piros és fehér, csupán egy tenyérnyi zöld folt a zászló alsó, külső szögletében jelzi a magyar szinkombinációt. Hát bizony ennek a hajóstársaságnak csak a nevében van meg a magyar-horvát paritás, a valóságban azonban az Ungaro-Kroata bizvást Kroata Kroata nevet viselhetne.

Mégis — ne legyünk igazságtalanok. A hajók neve tulnyomó részben magyar. Ott vannak a helyi forgalomban: Szamos, Sirály, Magyar A velencei forgalomban: Hegedüs Sándor és Dániel Ernő. Anconába a Villám viszi az utasokat, de valamennyinek horvát, olasz, vagy német ember a parancsnoka, azonban mégis a Dániel Ernőnek a kvártélymestere magyar ember, vagy legalább is annak látszik, mert ez az egy ur kifogástalan magyarsággal beszél.

A második utunk a Schenk kávéház elé vitt. Ez a kávéház a magyarok találkozó helye. Az Adamich-térnek a tenger felé eső sarkán fekszik. Magyarul szólítottam meg a pincért. Arra kértem, hogy a cimemre ide érkező leveleket tegyék le a kasszá-

...keresek lovai a rendelet folytán? Dehogyan hiszen az az ő szempontjukat véve is helyes mert hiszen az egész változás az, hogy most nem a szabad ég alatt fogják az inspekciós bérkocsis lovai tölteni az éjt, hanem kényelmes istállóban, épen úgy mint otthon, azzal a csekély különbséggel, hogy ott felszeresamozva kell nékiek lenni.

Tény, hogy a tűz elleni védekezésre vajmi primitív eszköz ez a rendelet. De hát mi következik ebből? Az e hogy a közérdek helyett fel kell karolni egynehány bérkocsis magánérdekét, vagy pedig az, hogy az a primitív eszközt is örömmel kell üdvözlőnk addig a míg tehetségünkben fog állani a tűzveszedelem ellen célhoz vezetőbb eszközökkel védekezni.

En azt hiszem semmi esetre sem az előbbi

A bérkocsisok az egész országban mindenütt a legnagyobb ellenőrzés alatt állanak s a főkapitány mindenütt drákói szigorral ítélkezik felettük, mert a legelső a közönség érdeke. De sehol sincs nekik olyan eldorádójuk mint itt, sehol sincs nekik a közönség annyira kiszolgáltatva, mint épen Beregszászban. Azt az embert pedig, a ki ennek a lehetetlen állapotnak épen idejében véget akar vetni, a ki a szerte burjánzó magánérdekek fölébe a mindenek fölött álló közérdeket akarja helyezni, csak üdvözlőni kell akkor, mikor kétségtelenül nehéz munkájához hozzákezd.

Ha pedig a bérkocsisok a főkapitány rendet célzó intézkedéseire sztrájkjal akarnak felelni, ám tegyék. De jusson eszükbe az is hogy a főkapitánynak jogában fog állani erre az engedély elvonásával replikázni, mert nem a közönség van az ő kedvükért, hanem ők vannak a közönségért.

És így van az helyesen. Ebben a munkában a főkapitány az egész közönséget oldala mellett tudhatja.

Dr. Valaky.

A megyei kert.

Nagy élvezettel szoktam az utleírásokat olvasni. Odaképelem magamat, hol az író jár, vele élvezem a

ban, ahonnan majd mindennap elviszem. Azt felelte:

— Ich habe nicht verstanden!

Jó vagyunk, ha így fest a flumei magyar kávéház! Milyen magyar lehet a többi! Pedig itt csakugyan tulnyomó részben magyar emberek isszák a pikkólot. — Este, mikor az Adamich-téren a katonazene, vagy a városi zenekar játszik, a kávéház előtti helyet, a tér közepéig, sűrű rajtban lépik el a vendégek. A legtöbb asztalnál magyarul beszélnek, magyar lapot olvasnak. A pincér urakkal azonban németül, vagy olaszul diskurálnak. A magyar embernek az a bűne éppen, hogy nagyon is alkalmazkodik. A mi kis társaságunk azonban magyarul rendeltünk és már a második napon szépen megértettek mindent, sőt Franz, a kedélyes főpincér, utóbb magyarul számolta le forintból, koronából visszajáró filléreket a borraivalót is magyarul köszönte meg.

Tudnak itt magyarul sokan, de az a baj, hogy a magyarok is tudnak olaszul, horvátul, németül valamennyien s mindegyikkel a saját nyelvén beszélnek s csak egymás

nemzetek, a népek sajátos tulajdonságait, a természet szépségeit és vele tanulmányozom a különféle intézményeket, meyerket az állam, a hatóság létesített a lakosság testi és szellemi fejlődésének érdekében.

Különösen megragadja mindig figyelmemet, ha olvasom, hogy széles e nagy világon különös gondját kepezi a magistratusnak, a helyi hatóságnak, a nyilvános kertek létesítése, fentartása és fejlesztése, mert ott tudatában vannak annak, hogy a közigazgatás nem csak abban nyilvánul, hogy az embereket lépten nyomon megrendszabályozni, birságotlani és életük minden percét a legképtelenebb kihágásokkal kell megkeseríteni, hanem a nyilvános kertek létesítésével, módot akar nyújtani a napi fáradalom és küzdelemben agyoncsigázott embereknek egy kis friss pormentes levegőt szívhatsz, mert nincsen mindenkinek módjában magánparkot fentartani, vagy pedig egy jól gondozott buon Ritáróba vissza vonulhatni.

Beregszász városa, mint mindenben, úgy a nyilvános kertek tekintetében külön saját álláspontra helyezkedik. A fürdőkert olyan elhanyagolt most, mint volt mindig. Hiába való dolog a felszólalás az e tekintetben óhajok kívánságok és tanácsok, mert az, vagy azok, kiknek módjukban volna ezen bajon segíteni, egyáltalán nem bírnak érzékkel a helyzet magaslátára emelkedni és egy pár rongyos korona miatt bedugják füleiket, azt a jó arabs közmondást tartják, hogy a kutya ugat és a karaván halad, mely magyarul annyit tesz, hogy beszélhetünk a mennyi jól esik, maradjon minden a réginel.

Némi hiányt pótol az ugynevezett megyei kert, s e lapok utjáni felszólalások végre meghozták azt az eredményt, hogy a kert estenkint megnyílt és a műveltebb közönségnek mód nyújtott az éltető friss levegővel magát felüldíteni.

Mi történt, mi nem történt, nem kutatom, de annyi tény, hogy ez a megyei kert, mely az adózók verejtékes füléreiből hozatot létre, egy ismeretlen megyei nagyhatalom rendeletéből ismét zárva van és abba a kertbe közönséges halandónak be menni egyszerűen tiltva van.

A mi közönségünk ritka türelemmel van megáldva, mert ha ez az emberek egészsége ellen intézett mérenyület másutt történnék meg, biztosra lehetne venni, hogy a közönség nem törődne sem egyesek szeszélyével, sem az egyesek indokolatlan rendelkezési jogával, hanem erőszakkal szerezne magának bebocsájtást oda, mondjuk abba a megyei kertbe, hová bemenni különben is joga van.

Nem vagyok kíváncsi, de jogosan kérdezhetem, hogy az az ur, ki a kerttet bezáratta, ugyan mivel járult saját külön zsebéből, saját külön erszényéből ezen kert megszerzéséhez és fentartásához. Ugy tudom én, és úgy tudják mások is, hogy az az ur úgy van ezen kerttel, mint a jármi templommal a Jármay család, mely építette az eklézsia költségén, tehát a tiltórendelet se nem jogos, se nem igazságos és nem méltányos, mert ha csak egy kissé respektálnák a közönséget, még akkor is annak rendelkezésére kellene a kertet bocsájtani, ha annak használata bizonyos exkluzivitáshoz volna kötve.

Nagy tisztelettel vagyok a nemes vármegye látható és láthatatlan fejei iránt, nem irigylem tőlük, hogy arra a kertre szép kilátásuk van, azt sem irigylem tőlük, hogy a kert virága csak nekik illatozik, a rózsákat csak ők köthetik csokorba, hogy a kert fái csak előttük hajolnak meg, de legyen annyi emberséges belátásuk, hogy estenkint engedjék a közönséget is élvezni, hiszen ezzel a közigazgatás reputációja kárt nem szenved.

Mondják, hogy a gymnasiumi fiatalság egy része nem jól viselkedett

közt használják a magyar szót. Az volt az impresszióm, hogy a flumei magyarság örül, hogy békében hagyják és készséggel alkalmazkodik. Persze, nem is ugrálhatnak, hiszen annyira magukra vannak hagyva. Magyarországon oly igen távol fekszik ide és nincs semmi látható jel, a mi a magyar államhatalom jelenlétét hirdetné. A közigazgatás olasz, a rendőrség olasz. Ez a rendőrség a világ leggyámoltalanabb rendőrsége s még egy részeg kikötőmunkást sem mer bekisérni, nemhogy adott esetben egy megtámadott magyar embernek a segítségére sietne. Menyire másképp festene minden, ha csendőrálló más volna a városban vagy legalább egy magyarvezetést vezényelnének ide. De a magyar állam nagyon toleráns, nem akarja hatalmának látható tényezőivel a kedélyeket izgatni s mert a magyar állam keze tényleg sehol észre nem vehető, a flumei olaszok és horvátok ezt nem gyöngédségnek, hanem gyöngédségnek minősítik és külön államként viselkednek az államban. Nem erőszak kell ide, sőt a magyarosításnak tolaakodó törekvése sem, de kellene az, hogy érezhető legyen, hogy Magyarországon vagyunk, hogy

a szubvenziókat, kiváltságokat és kedvezményeket nyújtó magyar kéz nemcsak simogatni dédelgetni tud, hanem, hogy ebben a kézben erő is lakozik. Akkor talán a flumei magyarok is magyarul rendelnék meg a pikkólot a pincértől.

A Tengerpart botránya még csak rosszabbá tette a helyzetet. Nem mondhatom, hogy elmérgesítette, mert már három nappal a szerkesztő urak kitoloncoltatása után csendes volt minden. De a belügyminiszter intézkedése teljesen diszkreditálta a magyar újságírást. Murai Jenő és Fodor Oszkár végre is a magyarságot képviselték, ha nem valami fényes és méltó alakban, de az a kitoloncoltatás törvénytelen, a magyar nyomda szétrombolása pedig olyan erőszakos aktus volt, amely fölött még sem kellett volna minden megtorlás nélkül napirendre térni.

a kertben, hát ez bizonyára csunya dolog és ha igaz, mindenki el fogja azt itélni, ámde ez még nem jöcni ahoz, hogy a város közönségét büntessék meg vele. Minden nyilvános kert ültetvényeire a művelt közönség legjobban fog vigyázni és törekedni fog, az oda nem tartozókat onnét eltávolítani.

Nagyon kérem a nemes vármegyét nyissa meg a kertet, ne fossza meg a nagy közönséget az egyedüli élvezettől ne helyezkedjen a non possumus ridég álláspontjára, mert méltóztassék elhinni, hogy a sic soleo, sic jubeo, soha sem hozott jót, csak keserűséget és dacot, erre pedig Beregszászban épen semmi szükség nincs.

Vármegyei közgyűlés

Ez is volt 30. án. Összeült a parancs-szóra választott törvényhatósági bizottság, hogy tédet fejet hajva vegye legalázatosabban tudomásul a mit Beregszász megye csalhatatlan pápája a megye sorsáról és ügyeiről legkegyelmesebben el méltóztatott határozni.

Az a szervilizmus a mi ma uralkodik nálunk, az egyszerűen undorító. Nincs itt ma és nem is lehet senkinek önálló véleménye, jöhet itt elő valaki a legéletrevalóbb a leghasznosabb eszmével, ha az eszme bölcsőjénél nem állottak ott a vármegye nagymoguljai úgy el van az temetve mintha meg sem is született volna.

Nem is refordunk tehát most sem ezentul sem ekekről a gyűléseknek csuolt valamikről, a melyek nem szolgálnak egyebre minthogy ráüssék a pecsétet arra, a mire korlátlan uralkodónk az alispán már jólőre azt mondta, „sic volo sic jubeo” mert a tespedésnek eme korszakában le kell tenni a krónikásnak a tolat s megelégedni anynyival a mi az általános jellemzésre elegendő.

Kiragadunk tehát két tárgyat az ügyek törkelegéből. Mindenki véleményét alkothat ebből magának.

Az egyik Nagyberég községének erdővásárlási ügye. Ez a község ugyanis vásárolt magának erdőt parancs-szóra Antaloczon, a vasuti állomástól távol, járhatatlan utak közelében. Hogy mit fog vele csinálni, annak csak a jó Isten a megmondhatója s bár a felebbzők kimutatták — s ez kétségtelen is hogy a község határozata minden törvényszerűséget nélkülöz, a közgyűlés többsége ő felsége Gulácsy Jupiter egy szemöldök-rándítására a vételt jóváhagyta.

Következett aztán a közigazgatási bíróság határozata a vármegyei tisztújítás tárgyában. Ennél a pontnál felállott Barta Ödön a pervesztes fél s a legnagyobb meglepetésre azt indítványozta, hogy olvassák fel ezt az ítéletet. S hogy a meglepetés teljesebb legyen, ez ellen a pernyertes alispán kézzel lábbal tiltakozott. Mi lehet ebben az ítéletben, ha az kívánja a felolvasását a kire kedvezőtlen s az ellenzi a kire nézve kedvező? Talán nem kapta meg az alispán ur azt az elégtételt, a mit a felebbezés beadásakor mellét verve követelt? Talán ebben az ítéletben is törvénytellennek van bélyegezve minden cselekménye a mit a választási hadjáratban elkövetett? Talán még sem azért nyerte meg az alispán ur a pert, mert a felebbezőknek nem volt igazuk, hanem azért mert a közigazgatási bíróság a vármegye nyugalalmát mindennél előbbvalónak tartotta?

Ha pedig így áll adolog, — erről pedig garantálunk — akkor tessék leszállani arról a piedesztálról a melyhez az alispán urnak semmi joga ha nem meri azt az ítéletet felolvasatni a melyet arra a panaszra hoztak a melyet annak idején ő olvastatott fel, s hivel ő hurrogatott be, akkor éppen ő szolgálatja a felebbezőknek a legnagyobb elégtételt, mert ő bizonyítja be, hogy azok a sokszor lecáfolt vádak egytől egyig igazak. Az ítéletet a mai számunkban egész terjedelmében közöljük.

Hogy történt e még egyéb is? Igen. Mindent megszavaztak a mit az alispán akart.

1185/908. K szám.

Ő felsége a király nevében

a magyar királyi közigazgatási bíróság Báro Uray Bálint, Komjáthy Béla és társainak Beregszász megye törvényhatósági bizottsága által a tisztújítással kapcsolatos intézkedések tárgyában 1906. évi december hó 20. án 1194. sz. alatt hozott határozat ellen, továbbá az ugyancsak december 30. án tartott tisztújítás eredménye ellen Báro Uray Bálint, Bacinszky Mihály és társaik által a m. kir. belügyminiszterhez beadott felebbezéseket, valamint Komjáthy Béla és társainak a tisztújítás eredménye ellen intézett panaszát 1908. évi március hó 24. án tartott nyilvános ülésében az 1893. évi XXVI. t. c. 42. § a alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

ítelt.

A m. kir. közigazgatási bíróság az 1194/907. sz. közgyűlési határozat ellen Br. Uray Bálint, Komjáthy Béla és társaik által beadott felebbezést panaszának minősíti s annak következtében megállapítja, hogy azon bizottsági tagokat akik az 1194/907. sz. közgyűlési határozat folytán a tisztújításnál szavazati jogukat nem gyakorolhatták, a szavazati jog megillette.

Panasznak minősíti továbbá a bíróság Br. Uray Bálint, Bacinszky Mihály és társaik által a tisztújító közgyűlés határozatai ellen a m. kir. belügyminiszterhez beadott felebbezést is, anvak azonban, valamint a Komjáthy Béla és társai részéről a tisztújítás ellen intézett panasznak helyt nem ad.

Indokok

A törvényhatóság 1907. évi december 30. án két közgyűlést tartott. Az egyiket d. e. 9 órákor a törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének tudomásulvétele tárgyában, ezt követően pedig d. e. 10 órákor a tisztújító közgyűlést tartotta meg.

Az első közgyűlés 1194. sz. határozatát Báro Uray Bálint, Komjáthy Béla és társai a a belügyminiszterhez intézett felebbezéssel támadták meg s annak megsemmisítését kérték.

Ugyancsak Br. Uray Bálint, Bacinszky Mihály és társaik a belügyminiszterhez a tisztújítás ellen is felebbezést adtak be s azt 1194. sz. határozat ellen felhozott indokok alapján kérték megsemmisíteni.

A m. kir. belügyminiszter a két felebbezést hatásköri alapon a bírósághoz tette át.

A felterjesztett iratokból, a főispán és alispán jelentéseiből az a tényállás tűnik ki, hogy az igazoló választmány a bíráló választmány elé terjesztette a bizottsági tagok névjegyzékét, amelyben a virilis lajstromban felvetteken kívül az összes választott bizottsági tagok nevei is bent foglaltattak. A bíráló választmány december 28. án tartott ülésében az igazoló választmánynak a bizottsági tagok választása tárgyában hozott határozatai ellen beadott felebbezéseket, elbírlván azokat a bizottsági tagokat, akiknek választását megsemmisítette, s a névjegyzékből kihalva s a nevjegyzék ily módosítással terjesztetett a közgyűlés elé.

A közgyűlés 1194. sz. határozatával a névjegyzék tudomásul vévén, egyszersmind kimondotta, hogy a tisztújítást az igazoló választmány által készített névjegyzék mellőzésével a bíráló választmány által bemutatott névjegyzék alapján kívánja megtartani.

Az 1194. sz. határozat lényege tehát abban van, hogy azok a bizottsági tagok, akiknek választását a bíráló választmány megsemmisítette, bizottsági tagsági jogukat a tisztújító közgyűlésen nem gyakorolhatták. Ezzel pedig a közgyűlés egyes bizottsági tagoknak a közgyűlési tárgyaláson való szavazati joga felett döntött, amely határozat ellen az 1896: XXVI. t. c. 42. §. 1. pontja értelmében bírósági panasznak van helye.

Az 1886: XXI. t. c. ide vonatkozó rendelkezéseinek, a bíróság gyakorlatában elfogadott értelmezése szerint, azok a választott bizottsági tagok, akiknek a választása

megtámadtatott és még jogerősen el nem bíráltatott, jogukat már magába véve megválasztásuk alapján gyakorolhatják.

A közgyűlés határozata tehát, melylyel azokat a bizottsági tagokat, a kiknek választását a bíráló választmány megsemmisítette, a tisztújító közgyűlésen a szavazati joga gyakorlásából kizárta, törvényes alapon meg nem állhat.

Miután pedig a tisztújító közgyűlésen szavazás tényleg ezen bizottsági tagok kizárásával fogyanatosítottatott és a tisztújítás eredményét Br. Uray Bálint, Bacinszky Mihály és társaik, valamint Komjáthy Béla és társaik ez alapon is megtámadták, ennek következtében a választások érvényességének elbírlásánál az a kérdés merül fel és döntendő el, vajjon a választás jogán ejtett sérelem, minő befolyással volt a választások eredményére.

Panaszlók 10 bizottsági tagot neveznek meg a ki a közgyűlés eme határozata következtében szavazati jogának gyakorlásától csesett.

A tisztújító szék jegyzőkönyve szerint a tisztviselő választása közfelkiáltás után történt a tiszt ügyész választás kivételével, melynél Dr. Belényessy András választatott meg 149 szavazattal Dr. Barta Ernő 112 szavazata ellenében, ebből pedig megállapítható, hogy a szavazatjától megfosztott 10 bizottsági tag szavazata a választások eredményében nem változtatott volna.

Az 1194. sz. határozattal tehát oly jogserélem, a mely a választások megsemmisítését jogszerűen magával vonná, nem okoztatván, ez alapon a tisztújítás eredménye nem volt megsemmisítő.

Komjáthy Béla és társai panaszirukban, melyben az összes választások megsemmisítését kérik, sérelmül különösen azt hozzák fel, hogy az alispán és az ő utasítására a közigazgatási közegek úgy a bizottsági tag választási, mint a tisztújítási mozgalmakba hivatalos állásuk felhasználásával jótalanul beavatkoztak s a bizottsági tagokat meg nem engedett eszközökkel befolyásolták.

Igy felhozzák, hogy hivatalos közegek aláírási íveket hordtak szét a vármegyében melynek szövege szerint az aláírók becsület szavuk lekötése mellett kötelezik magukat, hogy a tisztújító széken Gulácsy Istvánra, mint alispánra szavaznak.

Panaszlók nem is állítják, hogy az alispánnak a választási mozgalmak alatt ellenjelölje volt, azt pedig a közgyűlési jegyzőkönyv tanúsítja, hogy minő egyedüli pályázó felkiáltással választatott meg. Az pedig a vármegye közönsége részéről a bizalomnak oly fokú megnyilvánulása, a melyet hivatalos nyomással kicsikarni nem lehet.

Ami azt a panaszt illeti, hogy az alispán a bizottsági tag választásokat, hivatalos közegének közreműködésével illetéktelenül befolyásolta, ez alapon csak a bizottsági tag választások lettek volna megtámadhatók, maga a tisztújítás azonban annál kevésbé, mert a tisztújításon miként ezt a bíróság panaszlók álláspontjának elfogadásával a jelen ítélet indoklásában fentebb kifejtette, még azok a bizottsági tagok is érvényesen szavaznak, a kiknek a választása alsóbb fokon megsemmisített, annál inkább tehát azok, a kikről panaszlók nem is állítják, hogy választásuk megfelebbeztetett.

Felhozzák panaszlók, hogy több bizottsági tagot részint az alispán, részint mások jogtalan fenyegetésekkel és ígéretekkel birtak reá, hogy Barta Ernő el'en Belényessy mellett foglaljanak állást.

Ezen panasz tulnyomó része azonban konkrét védjellegevel nem bír. Így Kallós István, Roth Armin, Fried Adolf, Weisz Vilmos, Katz Jakab, Mermelstein Bernát eseteinél panaszlók meg sem nevezik azokat, kik az illetőket elhatározásukban fenyegetéssel befolyásolták.

Weisz Emanuel és a vele egy pont alatt felsorolt egyének eseteinél csak általánosságban mondják panaszlók, hogy azokat az alispán részint jóakaratu ígéretekkel részint érdekeiket mályen megerintő fenyegetésekkel befolyásolta, arról azonban, hogy miben

állottak az alispánnak ezen jóakaratu ígéretei illetőleg fenyegetései, panaszlók nem adnak bővebb felvilágosítást.

Az a panasz, hogy a munkácsi és vásárosnaményi takarékpénztárak, a mező-kaszonyi Népbank és a bereg negyei központi takarékpénztár Belényessy érdekében harcra vitték közgazdasági erejüket, s hitelek vontak meg és hitelek megvonásával fenyegetőztek az illető hitelt kereső vagy élvező pártállása szerint, annyira általánosságban van előadva, hogy abból az illető pénzügyintézetek jelzett általános eljárásának a tisztújítás eredményére való hatása még megközelítőleg sem mérlegelhető.

Ugyanígy jellegűek azok a panaszok is, hogy az alispán választási érdekekből a vármegyei pénzek gyümölcsöző elhelyezése tekintetében egyes pénzügyintézetekre a betétek elvonásával nyomást gyakorolt, másokat pedig kedvezményben részesített.

Ezek a panaszok még a bizonyítás elrendelésére sem nyújtanak kellő támpontot s annál kevésbé lehet közvetlen eredményük az egész tisztújításnak vagy egyes választásoknak megsemmisítésére.

A panaszlók által kért szóbeli közvetlen tárgyalás mellőzése az 1896: XXVI. t. cz. 127. §-a rendelkezéseinek alapszik.

A bíróság ezen határozat hat példányát a 2614/1908. sz. felterjesztés mellékleteivel együtt Beregvármegye alispánjának további szabályszerű eljárás végett kiadja.

Kelt Budapesten a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1908. évi március hó 24. napján tartott üléséből.

VEGYES HIREK.

A nagy vakáció.

Néhány nap óta üresek az iskolák, megkezdődött a nagy vakáció.

Felhasználjuk az alkalmat, hogy a gyermekek vakációjáról írjunk a szülőknek.

Kétségtelen, hogy minden gyermeket többé kevésbé megviseli az iskola. Még a jó is, még a legjobb is.

A régi latinus világban a nagy iskola szünetet „recreatio”-nak hívták. A mi annyit jelent, hogy felújulás, újratemetődés, hiánypótlás. Ez a latin fogalom fejezi ki a legjobban, hogy mi legyen és milyen legyen az iskolaszünet.

Bármennyire alkalmazkodik a gyermek egyéniségéhez a tanítás, az egyéni alkalmazkodás csak arra való módszer, miként lehet a legkönnyebben a sokféle gyermeket egyformán szellemi tartalommal megtölteni, mentől egyformábbá tenni. Mint a hogy az egyik állatot ütleggel, a másikat hizelegéssel, aharmadikat étel kínálásával, vagy étel megvonásával lehet a legkönnyebben ugyanarra a mutatóvanyra „dresszírozni.”

Az elsajátított belső értéket a gyermeknek mindig valami kopással kell megfizetnie. Valami kopással egyéniségéből. És igen soknak valami kopással testi egészségéből. Ezeket a kopásokat kell pótolnia a vakációnak.

Ezért a gyermek élvezzék a vakációban

mentől nagyobb szabadságot. Ne csak az iskolakényszer bilincseiből szabaduljon, de a házi nevelés hajlékonyabb, de azért szorongató kötelekeiből is mentől kevesebbet érezzen.

Legyen a szülő a vakációban gyermekeinek nyitott szemű öre, nem pedig folyton tanítgató, nevelgető rendreutasító felügyelője. Az a sok „nem szabad” hallgasson el két hónapra.

Az a nyers érték, a mit a gyermek az iskolában tanult, csak a szabadságban válik élő kincsé. Itt megválnak, minő erkölcsök és minő ismeretek váltak a gyermek vérévé, mert azok kényszer, nógatás és ezer figyelmeztetés nélkül érvényesülnek. A vakációzó gyermeket észlelő szülő tudja csak igazán megismerni, mi az igazi érték gyermekében, és tudja megsejteni, hogy minő életsors és életpálya az, a mely felé a gyermeket öntudatlan fejlődése tereli. akár csak a virág hajlékony szárát a napsütés irányába. A vakáció szabadságában megismeri a szülő gyermekét és megtanulja óvni fenyegető rossztól, megtanulja irányítani egyéniségéhez illő pályához, életboldogsághoz.

És legyen a vakáció az iskolaéletben megviselt test recreatiója is. A gyermek oly környezetben töltse szünidejét, a hol önkéntelenül megszereli a szabadságot, a testképző játékot, a hol játékos kedve támad utánozni és elsajátítani nagyok testi munkáját, — munkára való ügyességét, munkára való kedvét.

Mindezt a szabad természetben, faluhegyen találja legkönnyebben a gyermek.

— **Huszonöt éves találkozó.** Kegyeletes ünnepély folyt le múlt hó 28-án Sárospatakon. Ezen a napon adtak ugyanis találkozózt egymásnak azok, akik a jogot Sárospatakon az 1883. évben végnzték. Mivel az ezen évben jogot végzettek nagyrésze már elhalt, a találkozó n csak Nemes József beregszászi járásbíró és Nagy Péter miskolci ügyvéd vettek részt, akik megkoszorúzták elhalt tanáraik Emődy Dániel és Nemes Ferencz sírját, majd tisztelgő látogatást tettek egyedül életben levő tanáraiknál Dr. Szántó Gyulánál, Novák Lajos akadémiai igazgatónál és Radácsy György volt igazgatónál, a találkozó emlékére pedig Dr. Finkey Ferenc dékánál 50—50 koronát tettek le joghallgatók részére pályadíjúl. Az ünnepélyt társaságban követte, melyen résztvettek dr. Finkey Ferenc, dr. Szántó Gyula és dr. Rácz Lajos tanárok és Borsos József beregszászi kir. ügyész. Az ünnepélyk táviratot kaptak a törvényszéki orvostan tanáráról dr. Kun Zoltántól és azon pályatársaiktól, kik megjelenésükben akadályozva voltak. A kollégiumra kitézték az ünnepi zászlót.

— **Uj lelkészek.** Szász Tihamér, Szász Gábor nagyberegi ref. tanító fiát, a Hete-Fehéresei ref. egyház, lelkésznek hívta meg. — Peley József iteni segédlelkészt pedig a mátyusi ev. ref. egyház hívta meg lelkésznek.

— **Hirdetmény.** Közhírré teszem, hogy a községi választók folyó 1908. évi névjegyzéke július hó 7—11 napjaig aulirott polgármesternél közszemlére ki van téve és hogy ezen névjegyzék elleni petaláni észrevételek július hó 12—16 napjaiban hózzám írásban beadhatók. Beregszász, 1908. évi június hó 30-án. Gáthy, polgármester.

— **Ha egy asszony.** Schicht „szarvas” jegyü szappanával mos s mellette egy más asszony közönséges, kemény és nehezen oldódó szappanával, a mossással az lesz előbb kész, aki Schicht „szarvas” jegyü szappanát használja. Egy év múlva a másik asszony lesz előbb kész, de fehérneműjével, mert a könnyen oldódó „szarvasszappan” kiméli a fehérneműt és a színeket nem támadja meg.

— **Ha mindenki dadog.** Az alábbi eset nem régiben játszódott le a Debrecen—Szatmár között zakatoló gyorsvonaton, melynek egyik fülkéjében egy békés ur pöfékelve olvasgatott. Ebbe a fülkébe belépett egy másik ur és miután elhelyezkedett, a szokásos torokköszörülések után így szólította meg az újságolvasót. Kérem, bobo'ocsánat, mimimikor érünk Szatmárra? A másik ur látólag zavarba jött. Elpirult, kínos mozolygással feszengett a helyén, a torkát köszörülte, nagyokat nyelt, de végre is elkeseredve rántott egyet a vállán és tovább olvasott. A dadogópolgártárs nem tudta mire vélni a dolgot, ő is zavarba jött s elhallgatott. A feszült és nagyon keserves csendnek a kalauz vetett véget. Alig lépett be, az újságolvasó ur ké: kézzel is kezdett neki magyarázni. Kkkalauz ur mondja meg ennek az urnak, mimimikor éérünk Szatmárra? — Hit mért nem mondja meg Ön neki? Fééék, hogy popopofonút, mmmert azt hiszi, hogy csusufolom.

— **Toldy Elemér,** Toldy Ignác helybeli ügyvéd fia most június hó 30-án avatták föl államiudományi tudornak a budapesti tudományos egyetemen. A mint értesülve vagyunk, még ez év folyamán a jogtudományi t. doriságot is elnyeri és így városunkban ő lesz az egyedüli Doktor utri usque július. — Dr. Klein Béla sikeresen kiállotta az ügyvédi vizsgát Mezőkaszonyi székhellyel ügyvédi irodát nyitotta. — Elek Endre ügyvédjelölt Engel Soma mezővári lakos fia e héten avattatott Kolozsváron jogtudományi doktor. — Fodor Lajos ügyvédjelölt Friedlander Áron beregszászi polgár fia jogtudományi doktorrá avattatott.

— **Érettségi vizsgálat.** A helybeli állami főgimnáziumban az idei érettségi vizsgálatot m. hó 11. 12. 13. és 15. napjaiban dr. Máty Engelbert, tank. kir. főigazgató elnök letele alatt tartották meg. A vizsgálatra bocsátott 30 tanuló mind sikeresen állotta ki a tűzprópát. Jeles fokozattal 9 tanuló érett, névszerint: Jobák János, Kálmán Miklós, Kiss István, Nemes István, Nyárády Mihály, Péterfi Béla, Pollák Henrik, Rényi Emil, Szentpétery Endre. Jó fokozattal: 7; a többi 14 érett. A szép eredmény, a mely a jó vezetésről és komoly munkáról tesz tanúnizonyosságot, első sorban az érdekelt szülőket de bizonyára a tanúgy barátait is örömmel és meglelégedéssel töltötte el.

— **A gyermekhalandóság a nyári hónapokban** éri el tetőpontját, mivel ilyenkor szokott a friss tehéntej leggyakrabban megártani a gyermekeknek, s idezi elő az u. n. nyári hasmenéseket, melyeknek évenként

Herskovits Sándor es társa cézgnél.

Beregszászon Booskay utca 13. szám

kaphatók szolid feltételek és jutanyos árak mellett: kőlosön zsákok és vizmentes ponyvák, kötél és zsinagárak, rafia és kékkő, fehér és vörös só.

Elvállalja képviselői alapon kereskedelmi és mezőgazdasági cikkek beszerzését mindenféle biztositások szakszerű elhelyezését.

Továbbá gép és kézlírási munkálatokat; lebonyolít kereskedelmi és telekkönyvi ügyeket gyorsan és pontosan.

Mielőtt

személy-, jelzalog- v. építési

K O L C S O N

íránt intézkednék

kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED

BUDAPEST IX., Lónyai-utca 7.

Telefoninterurban 46—31.

60.000 gyermek esik áldozatul Magyarországon. E veszélyt elkerülendő, legajánlatosabb a friss tejet teljesen megvonni a gyermektől és azt, az ez esetekben legmegbízhatóbbnak bizonyult Nestlé-féle gyermektáplisztel táplálni. Ez a régebbi szerliszta alpesi tejet tartalmaz és vízzel felfőzve, egy jóízű és minden gyermek által kedvelt tökéletes gyermektápszert nyújt, elhárítja és megszünteti a hasmenést és elősegíti az izmok és csontok fejlődését.

— **Nyári táncmulatság a duzzasztónál.** A borzsovai ev. ref. templom javítási költségeinek fedezésére az egyház előjárósága mulatságot rendez melyre a köv. meghívót bocsátotta ki: „A nagyborzsovai ev. ref. egyház előjárósága a gombfeltétel alkalmából a templom javítási költségeinek fedezésére zártkörű nyári táncvigalmat rendez, f. évi július hó 5-én, az egyház előjárósága. A gombfeltétel d. u. 3 órakor lesz megtartva. A táncmulatság a duzzasztónál levő erdőben d. u. 6 órakor kezdődik. Belépti-díj személyenként 2 kor. családjegy 5 kor. kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségről, az érkező vendégek fogadtatásáról, jó ételről és italokról a rendezőség gondoskodik. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A zenét az erdőben Bánók Józsi közkedvelt zenekara szolgálta.”

— **Tűz.** Hete községben nagyon gyakoriak a tüzesetek, most az elmúlt vasárnap is két ház a melléképületekkel égett le. Ugy átszik gyújtogatnak. A csendőrség erősen nyomoz.

A beregszászi kir. törv. mint telekkönyvi hatóságtól.

5052/1908. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A beregszászi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a beregszászi hitelintézet rt. végrehajtonak Szécsi Bertalan és Turi Zsuzsanna végrehajtást szenvedett elleni 2000 kor. s járuléka iránti ügyében a beregszászi kir. törvényszék területén lévő a beregszászi 4302 sztjkvben 853. b/2 hrsz. 1/2 részben Szécsi Bertalan, 1/2 részben pedig Turi Zsuzsanna nevében álló ingatlan 1458 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az **1908. évi szeptember hó 14-ik napjának d. e 10 órájkor** alulírott királyi törvényszék árverelő helyiségébe megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy másfélannyi értékű óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez előre letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bírói letétbe elhelyezést igazoló elismervényt a kiküldöttnek átadandó.

Beregszász, 1908. évi június hó 20-án.

Szilágyi, kir. törvényszéki bíró.

3043/1908. tkvsz.

Árverési kérvény a Veisz Márton és fia bejegyzett cégnek Lakatos Katalin özv. Várady Józsefné beregszászi és daróczi birtokos szentgyörgyi lakos végrehajtást szenvedett elleni ügyében.

Árverési hirdetmény.

Alantírott telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem következtében a végrehajtási árverést 80 korona tőke, annak 1907. novembertől számított 8% kamata 11 kor. eddigi s ezuttal megállapított költség kielégítése végett az 1881. LX. t. c. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a beregszászi kir. törvényszék területén lévő a beregszászi 2412. sztjkvben 1210. hrsz. Lakatos Katalin özv. Várady Józsefné nevében álló ingatlanra 52 korona, a beregszászi 4066. sztjkvben

1431. b/3, 1431. b/8 és az 1430. b/2. hrsz. s időközben Várady Imrere átírt ingatlanra 64 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban eltendeli s az árverés feljegyzését a telekkönyvi irodának meghagyja.

Az árverés foganatosítására 1908. évi szeptember hó 15. napjának d. e. 10 óráját a királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság; árverelő helyiségébe kitézi azzal, hogy az egyidejűleg megállapított s alább következő árverési feltételek a hivatalos órák alatt e királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Beregszász város előljáróságánál megtekinthetők.

Ezen árverési hirdetmény egy példányát a törvényszék hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés végett Beregszász város előljáróságának valamint a szomszédos községek előljáróságainak azonnal való közhírré tétel végett megküldi.

Az árverési kérvénynek a beregszászi 1542 sztjkvben foglalt ingatlanra vonatkozó részét ellenben a széljegy törlése mellett elutasítja, mert az e tjkvben foglalt ingatlanra az árverés 4665/1908. tkv. sz. a. el lett rendelve és mért 5046/1908. tkv. sz. a. kérelmezőnek a beregszászi kereskedelmi és iparbank rt. végrehajtóhoz való csatlakozása is kilette mondvá.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. A fentjelzett határnapon nyilvános árverés fog tartatni a beregszászi kir. törvényszék területén lévő beregszászi 2412. sztjkvben (1210) a. hrsz. Lakatos Katalin özv. Várady Józsefné nevében álló ingatlanra 52 koronában, a beregszászi 4066 sztjkvben 1431. b/3, 1431. b/8. és az 1430. b/2. hrsz. s időközben Várady Imrere átírt ingatlanra 64 korona ezennel megállapított kikiáltási árban, mely ingatlan ezen árverésen a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

2. Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy másfélannyi értékű óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban bánatpénzül előre letenni, vagy az 1881. LX. t. c. 170 §-a értelmében bírói letétbe helyezést igazoló elismervényt a kiküldöttnek átadni.

3. Vevő köteles vételárát három egyenlő részletben és pedig az árverés napjától számítandó 30, 60 és 90 nap alatt az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt az 1881. 39425 I. M. R.-ben előírt módon a beregszászi királyi adóhivatalnál 1881. LX. t. c. 168 §-ban megjelölt következmények terhe alatt lefizetni, a bánatpénz az utolsó részletbe lesz beszámítandó és az értékpapírok az utolsó részlet lefizetése alkalmával lesznek készpénzzel kicserélendők.

4. Vevő tartozik az árverés napjától a vett birtokra eső mindennemű közterheket viselni, a vételi illetéket fizetni és a létező épületeket a vételtől a tulajdonjog bekebelezéséig eshető károkkért való felelőség terhe alatt valamelyik hazai biztosító intézetnél tűzkar ellen biztosítani.

5. Vevő a megvett ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedésével lép, ettől fogva annak haszna őt illeti.

6. Vevő az árverés napjától számítandó 15 nap múlva ha utóajánlat nem tételik az 1881. LX. t. c. 180. §. értelmében vételi bizonyítvány kiadásáért esetleg birtokba helyezésért folyamodhatik a tulajdonjog bekebelezése azonban csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

Erről az összes érdekeltet értesítettnek. Beregszász, 1908. június hó 20-án. a királyi törvényszék mint tkvi hatóságnál.

Szilágyi, kir. törvényszéki bíró.

PÉNZT

lisztviselőknék kezes nélkül is 6¹/₂% 1000 koronától havonta 7 korona 20 fillér fizetendő. — Földbirtokra 4—4¹/₂%-os II. helyre circa 30%-ra, az érték 75%-áig. — Személyhitelt 500—5000 koronáig 5 évi lefizetésre diszkrét és gyorsan kieszközöl minden előzetes költség nélkül WINKLER MOR, Beregszász.

AZ „ÜSTÖKÖS”

a legjobb magyar vicclap.

Hetenként 20 oldal, színes képek.

E.őfizetés: felévre (jul. dec.) 6 kor.

„ negyedévre (jul. okt.) 3 kor.

Aki a félévi előfizetést most beküldi ingyen kapja az 1907. évi teljes évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)

Utalványcim: Üstökös, Budapest V. Szabadságter 11.

NESTLÉ

GYERMEK LISZTJE
csecsemők lábbadozóik
gyomor bajosok részére

A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA

Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, ugyanott ismerhető iratok ingyen.

Értesítés.

Értesítem a környék n. é. földbirtokosait ugyszintén berliót hogy sütőházamat újonnan berendeztem oly célból, hogy aratók részére is süthessenek kenyert. Megrendelések eszközölhetők Bocskai-utca 5 sz. alatt levő üzletemben (Mermelstein-féle ház).

Iczkovits Antal,
Gémes-féle kenyérsütőde tulajdonosa, Beregszász.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK
BUDAPEST.

Hirdetmény.

Élő szárnyasok szállítására mogyoró-fából olasz minta szerint készített baromfi ketrecek darabonként **2 K 50** fillér egységárért beszerezhetők Munkácson, a Hegyvidéki miniszteri kirendeltségnél.

A magyar Mercur Bank r. t.

budapesti bank cég hivatalos helviségeit
Andrássy-ut 55. sz. alól, lényegesen kibővitve

Budapest, V., Ferenc-József-tér 5. szám alá

(Gresham palota) helyezte át.

518 m. a tenger színe fölött **Stubnyafürdő** Légygyógyfürdő

Ha természetes kénes hévforrás (38—48° C)

Köszvény

Rhuma

Ischias

Bőrbetegségek

Női bajok

Thermál

tükrfürdők

kádfürdők

Massage

Hidegvizkurák

Ivókúra

44 hold park közelben nagy fenyőerdők

Posta- és sürgönyhivatal, vasuti állomás gyógyszerár. 4 fürdőorvos.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

IGNÁCZY GÉZA

MODERN FÉNYKÉPÉSZETE
BEREGSZÁSZ.

MŰTERME ÁLLANDÓAN NYITVA.

A világhírű KODAKOK eredeti árban.

ÁLVÁNYOS ÉS KÉZI LEMEZES GÉPEK

FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK RAKTÁRA.

ÁRJEGYZÉK VIDÉKRE INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Az eperjesi népbank

kályhagyára

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy az eddig fennálló szerződését Markovics József urral megszakította és a jelenlegi képviselőtét Mermelstein és Kroh uraknak adta át és egyuttal ajánlja a legjobb hírnévnek s mindenütt közkedveltségnek örvendő tüzálló fehér

chamotte-agyagból gyártott kiváló minőségű diszes kiállítású **cserepkályhát és kandallóit** felette jutányos árban. — A gyári szerelőnk által fellállított kályhák használhatóságát és jóságáért teltétlen felelősséget vállalunk. Kizárólagos képviselőlet és raktár Mermelstein és Kroh Beregszász, Petőfi-u. 4. sz. (Löwy-féle ház). Képviselőnk kívánatra mintákkal és költségvetéssel szolgálhat. Régi kályhák átrakása és javítása jutányosan eszközöltetik.

Nagyságos asszonyom!

VILIGER HERMAN

fűszer-, festék- és csemegeüzletébe Beregszász, Bocskay-utca (Dr. Fuchs-féle ház) fáradsz.

legfinomabb padlólackok

igen szolid ában kapható.

„ANGYAL“ gyöngyvirág-crém.

Hozzávaló szappan ára 1 korona.

Szeplőt, májfoltot

és mindennemű arctisztítóarságot pár nap alatt eltüntet az

„ANGYAL“GYÖNGYVIRÁG-CRÉME

a bőrnek fehér, üde szint kölcsönöz.

Kapható: Reichard Jenő

„Angyal“ gyöngyvirág-crém. szertára, Beregszász (Bocskai-utca.)

„ANGYAL“ gyöngyvirág-crém.

Gyöngyvirág hölgypor ára 1 kor.

ROYAL

KÁVÉHÁZ, ÉTTEREM, SZÁLLODA

Beregszász.

Az előkelő közönség találkozó helye. — Morsókolt ája k.

NYOMATOTT A „SZABADSÁG“ KÖNYVNYOMDA GYORSSAJTÓJÁN BEREGSZÁSZ 1908.